

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПОРІВНЯЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ПРАВО

2/2018

WWW.PAP.IN.UA

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»**

№ 2, 2018

**Ужгородський національний університет
Ужгород 2018**

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Головний редактор:** Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор
- Заст. гол. редактора:** Бєлов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, професор
- Відповідальний секретар:** Рогач Олександр Янович – доктор юридичних наук, професор
- Члени редакційної колегії:**
- Бєдь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор;
 - Білаш Олександр Володимирович – доктор теології, кандидат юридичних наук, доцент;
 - Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права (Словацька Республіка);
 - Громовчук Мирослава Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;
 - Дрозд Олексій Юрійович – доктор юридичних наук, доцент;
 - Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
 - Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор;
 - Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;
 - Мраз Станіслав – доктор юридичних наук, професор (Словацька Республіка);
 - Рогач Іван – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
 - Сєврюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);
 - Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор;
 - Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор;
 - Станіш Пьотр – доктор права, професор (Республіка Польща);
 - Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент;
 - Уканов Казбек – доктор юридичних наук, професор (Республіка Казахстан);
 - Фазикош Василь Георгійович – кандидат юридичних наук, професор;
 - Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор;
 - Шекк Олена Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент (Російська Федерація);
 - Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор.

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

*Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 4 від 13.04.2018 року*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Бахновська І.П., Ковальчук Ю.І. ПРАВОВА СИСТЕМА ЯК ЦІЛІСНИЙ І СТРУКТУРОВАНИЙ КОМПЛЕКС ПРАВОВИХ ЯВИЩ.....	18
Вольвак О.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	22
Зеленко І.П., Ломоносова Л.Б. ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ ОЦІННИХ ПОНЯТЬ.....	25
Макарова Л.Р. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВОВИЙ АКТ ОРГАНУ СУДОВОЇ ВЛАДИ» В СУЧАСНІЙ ПРАВНИЧІЙ НАУЦІ: ПЛЮРАЛІЗМ ПІДХОДІВ.....	28
Маложон О.І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.....	33
Мерник А.М. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	36
Старицька О.О. СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ: РАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД.....	39
Толкач А.М. ПРАВО ЛЮДЕЙ НА НЕДОТОРКАНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ, ПОМешКАННЯ, ОСОБИСТИХ ПАПЕРІВ І МАЙНА: IV ПОПРАВКА БІЛЛІО ПРО ПРАВА США.....	42
Хаустова М.Г., Шевцов А.А. ПРАВО НА БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРИНЦИПУ ДОСТУПНОСТІ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	45

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Антонова О.Р. УЧАСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МЕХАНІЗМІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБУ І СІМ'Ї.....	49
Бєлов Д.М., Синьобок М.С. ПРАВОВИЙ ПРОСТІР ДЕРЖАВИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ В ТЕОРІЇ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ.....	52
Головей І.І. УЧАСТЬ НАРОДУ У ЗАКОНОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ.....	54
Іляшко О.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ДЕЯКИХ ІНШИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ.....	57
Малишкіна Н.О. ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СТРИМУВАНЬ ТА ПРОТИВАГ У ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ	61
Обрусна С.Ю. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	64
Парій Б.Б. СТАТУС ІНСТИТУТУ ОМБУДСМАНА (НАРОДНОГО АДВОКАТА) В РЕСПУБЛІЦІ МОЛДОВА.....	68

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО**Бігняк О.В.**ЗАХИСТ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ..... 72**Свко В.Ю.**ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕЗУМПЦІЇ
СПІЛЬНОСТІ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ..... 75**Іваницький А.М.**ПРАВОМІРНЕ ВТРУЧАННЯ У ПРАВО ВЛАСНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ
В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ..... 79**Канарик Ю.С., Гринь С.О.**

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН..... 83

Костяшкін І.О.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОГОВОРІВ ПЕРЕВЕДЕННЯ БОРГУ..... 86

Косьмій Л.Р.СУДОВИЙ РОЗГЛЯД ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ
У ПОРЯДКУ СПРОЩЕНОГО ПРОВАДЖЕННЯ..... 89**Коханська М.Л.**ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ПРАВА
У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ..... 92**Круглова О.О., Чуприна А.В.**ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
ТА ПОДОЛАННЯ ЯВИЩА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ..... 96**Мамушкіна А.І.**СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
ІЗ ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТОМ..... 99**Микитин В.І.**ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА СТРОКІВ
ЧИННОСТІ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ..... 102**Немеш П.Ф.**ПИСЬМОВЕ ОПИТУВАННЯ УЧАСНИКІВ СПРАВИ
ЯК СВДКІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ..... 106**Ольховик Л.А., Гончаренко С.О.**

ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ МОРСЬКОЇ ІПОТЕКИ..... 109

Перестюк Н.М.«ЗАХИЩЕНИЙ» ТРАСТ-ФОНД І «ВЛАСНЕ ЖИТТЯ» ТРАСТІВ
У КРАЇНАХ НЕ ТІЛЬКИ ЗАГАЛЬНОГО ПРАВА..... 112**Писєва В.В.**ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВІНАХОДУ,
ОБ'ЄКТОМ ЯКОГО Є ЛІКАРСЬКИЙ ЗАСІБ..... 117**Садикова Я.М., Горобець Н.О., Страшок Є.В.**ДОТРИМАННЯ БАЛАНСУ ПРИВАТНИХ ТА ПУБЛІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ
У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ..... 121**Соболев О.В.**ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ПОВАГУ
ДО ГІДНОСТІ Й ЧЕСТІ ТА НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ..... 125**Токарева В.О.**

ЩОДО ПОСИЛЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ПРИКЛАДІ США..... 128

Цвігун І.М.ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ,
ЩО ВИНΙΚАЮТЬ ІЗ ДОГОВОРУ ІПОТЕКИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ..... 131**Чабаненко М.М., Лежнєва Т.М.**ПРАВОВА ПРИРОДА ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ
(В КОНТЕКСТІ СТРУКТУРИ ЦИВІЛІСТИЧНОГО ПРОЦЕСУ)..... 135

РОЗДІЛ 4**ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО****Бучинська А.Й., Машевська Д.О.**

ОПЕРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ У СФЕРІ ГАЗОПОСТАЧАННЯ..... 138

Григор'єва В.В.

АРГУМЕНТАЦІЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ

ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТАБІЛЬНОСТІ..... 141

Льющенко Г.В.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗБІЛЬШЕННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ

КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 144

Козаченко Ю.А.

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА І ЗАКОННОСТІ

В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ..... 147

Лапінська Є.І.

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ..... 150

Лисак О.В., Льющенко Г.В.

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ

ФОРВАРДНИХ І Ф'ЮЧЕРСНИХ КОНТРАКТІВ..... 153

Мачуський В.В.

СУБ'ЄКТИ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ Й УКРАЇНІ:

НОРМАТИВНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ..... 156

Новікова В.С.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В НАЦІОНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО..... 159

Ясиновська О.С.

ПРО ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАЙНА

В ДЕРЖАВНОМУ ГОСПОДАРСЬКОМУ ОБ'ЄДНАННІ..... 161

РОЗДІЛ 5**ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ****Дуравкіна Н.І.**

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ..... 165

Межевська Л.В., Сидоров О.А.

ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ

У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 168

Мельник П.В.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

ПРО ПРАЦЮ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ..... 171

Панькевич В.М.

НЕЩАСНІ ВИПАДКИ, ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА АВАРІЙ

НА ПІДПРИЄМСТВАХ, УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ:

ПОНЯТТЯ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ РОЗСЛІДУВАННЯ..... 173

РОЗДІЛ 6**ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО;
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО****Лисанець О.С.**

ПОНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ..... 176

Ольховик Л.А., Шаймарданов В.Г.

ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ФЛОРИ ТА ФАУНИ МОРЯ..... 179

Трегубенко Г.П., Хоменко А.С., Міщенко А.Ю.

СОРТУВАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ:

ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ І ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ..... 182

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;
ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**Берназюк О.О.**ПРОГРАМНІ ПРОДУКТИ, СПРЯМОВАНІ НА ВИЯВЛЕННЯ
ПЛАГІАТУ У НАУКОВИХ ТВОРАХ.....186**Борук В.В.**ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА УЧАСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....189**Городецька І.А.**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ
І ВИКОРИСТАННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ: ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ.....192**Демків Д.М.**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ.....196**Дмитрик А.Б.**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОЗИВАЧІВ
В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ ПРО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ
ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....199**Дніпров О.С.**

ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....202

Журавльова А.М.

ПРАВО НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ206

Запотоцька О.В.ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ
ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....209**Зозуля Д.В.**СУТНІСТЬ ДЕЯКИХ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
(НА ПРИКЛАДІ ВИЩОГО ОРГАНУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ).....212**Івженко А.А.**

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИНЦИПИ ПОДАТКОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ.....215

Іщенко Л.В.ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ
ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ ЯК ВАЖЛИВОГО ПРИНЦИПУ
РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ.....218**Калінічев А.А.**СПРАВЛЯННЯ ЛОКАЛЬНОГО ТА КУРОРТНОГО ЗБОРІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА:
ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ.....223**Коваленко А.А.**

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ І ФУНКЦІЙ МИТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....226

Легета І.В.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБМІНУ ПОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ.....229

Лесько Н.В.НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА.....232**Маріц Д.О.**ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНИХ АНОМАЛІЙ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРАВОВІДНОШЕННІ.....235**Матросова Є.О.**РЕЄСТРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ.....238**Мачуська І.Б.**АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС У СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ.....241**Овчаренко А.С.**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....244

Олицький О.М. ФУНКЦІЇ ПРИКОРДОННОЇ КОМЕНДАТУРИ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	248
Попова Л.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИМИ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ.....	251
Проць І.М., Лепіш Н.Я. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ.....	254
Пугач А.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	258
Свіріна К.С. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ.....	261
Сідей Я.Я. ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ У СФЕРІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ).....	265
Сказко О.М. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ ДОМЕННИХ СПОРІВ У ПРАВОВІЙ НАУЦІ.....	268
Сокіран М.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ВІДХОДІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	270
Столбовий В.М. ІМІДЖ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА СЛУЖБОВИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	273
Хомишин І.Ю. МЕТА І ЗМІСТ ПРОЦЕДУРИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	275
Щокін Р.Г. ПОНЯТТЯ Й ВИДИ ФОРМ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ.....	278
Ярошенко А.С., Костенко О.М., Гасанов Е.Д., Калашнік Р.В. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ В УКРАЇНІ.....	281
 РОЗДІЛ 8 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Берднік І.В. ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ ВІДМЕЖУВАННЯ ОКРЕМИХ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ВОДНІ РЕСУРСИ, ВІД АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	285
Бурдега Р.В. ЗАПОБІГАННЯ РЕЦИДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ ПРИЧОРНОМОР'І З УРАХУВАННЯМ ЇЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ.....	289
Holovko M.B., Shevchenko Yu. TO THE ISSUE OF CRIMINAL LIABILITY FOR VIOLATIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS DECISIONS.....	293
Кардаш О.Я. КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ.....	296
Крикливець Д.Є. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	398
Мигаль Р.В. ДЕТЕРМІНАНТИ КАТУВАННЯ.....	302
Орловська Н.А. ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ (ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ).....	305

Петрів А.С. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	309
Старко О.Л. ОСОБЛИВОСТІ РІВНЯ ТА СТРУКТУРИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	312
Філіпп А.В., Кисельов І.О. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	315
РОЗДІЛ 9	
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Бєлкін М.Л. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТРЕТІХ ОСІБ У ВИРОКАХ ЗА УГОДАМИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ.....	319
Брисковська О.М., Алексєєва-Процюк Д.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ РЕФАЙЛІНГУ В УКРАЇНІ.....	323
Грицаєнко Р.Л. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ПРИСЯЖНИХ.....	327
Довгань А.І. СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНЬОГО В ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ.....	329
Іваньков І.В., Максим І.М. ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ СТРОКІВ ПІДГОТОВКИ ДОСУДОВОЇ ДОПОВІДІ ПРЕДСТАВНИКОМ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНУ ПРОБАЦІЇ ВИМОГАМ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ У ГАЛУЗІ ЗАХИСТУ ПРАВ УВ'ЯЗНЕНИХ.....	332
Комісарчук Р.В. ТЕХНОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА КРИМІНАЛІСТИКИ.....	335
Мирошниченко Ю.М. ВЕРБАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ШЛЯХИ ОТРИМАННЯ, ФОРМИ ЗАКРІПЛЕННЯ, РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ.....	338
Мужиловський А.А. ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ ТА ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЯК РІЗНОВИДИ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ ДІЙ.....	342
Мулявка Д.Г., Шилле Д.А. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ.....	345
Процюк О.М. ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ В БЕЗКОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ.....	348
Смірнова В.О. ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ ІНШИХ ОСІБ, ЯКІ ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ СЛІДЧИМИ ОРГАНІВ БЕЗПЕКИ.....	352
Соколова-Височина Я.А. ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МОВЛЕННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	356
Степанов А.Б. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО АБО ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	360
РОЗДІЛ 10	
СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА	
Грицаєнко Л.Р., Невмержицький Є.В. РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ: ДВА КРОКИ ВПЕРЕД ЧИ ТРИ НАЗАД?.....	364

Заборовський В.В., Манзюк В.В. ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ У ДИСЦИПЛІНАРНІЙ СПРАВІ ЯК ОДНА ІЗ СТАДІЙ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ВІДНОСНО АДВОКАТА.....	367
Крушніцька О.В. ЕВОЛЮЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ.....	371
Ленгер Я.І., Заборовський В.В. ПРАВОВА СПЕЦИФІКА ПРИРОДИ ОСКАРЖЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ АКТИВ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ.....	376
РОЗДІЛ 11	
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО	
Дешко Л.М., Бондарєва К.Д. КІБЕРБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ: НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	379
Наден Н.В. ДОКУМЕНТИ, ЯКІ ВІДОБРАЖАЮТЬ ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ СУДНА.....	383
Ольховик Л.А., Буй О.С. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ МОРЯКІВ.....	386
Ольховик Л.А., Костецький С.С. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КОНТИНЕНТАЛЬНОГО ШЕЛЬФУ.....	389
РОЗДІЛ 12	
ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Івченко Ю.В. ПАТРІОТИЗМ ЯК ЦІННІСНА СКЛАДОВА ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ.....	392
Ткаченко В.І. ДІАЛЕКТИКА ВІДОБРАЖЕННЯ ІДЕЇ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПОЗИТИВНОМУ ПРАВІ.....	395
Цигульський С.М. ПОГЛЯДИ ЛІБЕРТАРІАНЦІВ ЩОДО РОЗУМІННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ.....	399

Висновки. Таким чином, адміністративне затримання є надзвичайним заходом і має оперативний характер. Воно є негативно-примусовою дією і застосовується без спеціальної санкції за рішенням уповноваженої особи шляхом використання певних способів або засобів. Ним забезпечується безпосереднє фізичне припинення правопорушення. Водночас це може привести до порушення прав затримуваних осіб. Тож доцільно внести зміни у КУпАП, насамперед, пов'язані з узгодженням його змісту з

більш новітніми, передовими та ефективними нормами чинного законодавства, які відповідають світовим стандартам. Зокрема, в Спеціальну частину внести норму про відповідальність уповноваженої на затримання особи, а не повідомлення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою особи до моменту складання процесуальних документів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
2. Свод принципів зашити всех лиц, подвергаемых задержанию или заключению в какой бы то ни было форме: утв. на 76 пленарном заседании ГА ООН 9 дек. 1988 года. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_206/print1521021609199370.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. С. 1122.
4. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
5. Інструкція про порядок оформлення в Службі безпеки України матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 22.03.2017 р. № 173. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0506-17/print1521012969800905>.
6. Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 р. № 1395. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15/print1521021609199370>.
7. Про затвердження Порядку інформування Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 р. № 1363. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-p>.
8. Бортняк Д.Ф. Заходи забезпечення адміністративно-деліктного провадження: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.07. К., 2011. 215 с.
9. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1521026505822979>.
10. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/moment>.
11. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2229-12/print1521026505822979>.
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
13. Про Державну прикордонну службу України: Закону України від 3 квітня 2003 року № 661-I. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/661-15/print1521026505822979>.

УДК 342.951

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

PROBLEMS OF ADMINISTRATIVE-LEGAL REGULATION OF POWERS OF MILITARY-CIVILIAN ADMINISTRATIONS

Свіріна К.С.,
аспірант

Науково-дослідного інституту публічного права

У статті досліджено повноваження військово-цивільних адміністрацій. Запропоновано їх класифікацію згідно зі сферами діяльності. Виокремлено суперечності та прогалини Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» та запропоновано напрями їх усунення.

Ключові слова: військово-цивільні адміністрації, повноваження, адміністративно-правове регулювання, бланкетні норми, органи місцевого самоврядування.

В статье исследованы полномочия военно-гражданских администраций. Предложена их классификация по критерию сфер деятельности. Выделены противоречия и пробелы Закона Украины «О военно-гражданских администрациях» и предложены направления их устранения.

Ключевые слова: военно-гражданские администрации, полномочия, административно-правовое регулирование, бланкетные нормы, органы местного самоуправления.

The article contains a study of the powers of civil-military administrations. Their classification according to the criterion of spheres of activity is proposed. The contradictions and gaps of the Law of Ukraine "On Military-Civil Administrations" are highlighted and directions for their elimination are suggested.

Key words: military-civil administrations, powers, administrative and legal regulation, blanket norms, local self-government bodies.

Постановка проблеми. Проведення антитерористичної операції (згодом – операції об'єднаних сил) на сході України зумовило необхідність вирішення низки завдань, пов'язаних із забезпеченням нормальної життєдіяльності окремих адміністративно-територіальних одиниць До-

нецької і Луганської областей, в яких, внаслідок низки причин об'єктивного та суб'єктивного характеру, органи місцевого самоврядування не виконували свої функції. Для розв'язання цієї проблеми було утворено низку військово-цивільних адміністрацій, діяльність яких дозволи-

ла у стислі терміни подолати найбільш деструктивні наслідки російської агресії. Проте правові акти, призначені регулювати суспільні відносини, пов'язані з функціонуванням військово-цивільних адміністрацій, характеризуються наявністю великої кількості суперечностей та прогалин, що обумовлено як терміновістю їх прийняття, так і відсутністю досвіду правового регулювання в умовах ведення гібридної війни. Вказане обумовлює актуальність та новизну визначення проблем адміністративно-правового регулювання функціонування військово-цивільних адміністрацій.

Стан опрацювання. Проблеми адміністративно-правового забезпечення відносин, що виникають у воєнній сфері, досліджувалися у роботах О.А. Гущина, І.М. Коропатника, О.А. Мартиненка, В.Я. Настюка, І.М. Шопіної, О.Н. Ярмиша та деяких інших авторів. Водночас питання адміністративно-правового регулювання функціонування військово-цивільних адміністрацій ще недостатньо привертали увагу науковців, що робить це дослідження актуальним та своєчасним.

Метою статті є визначення особливостей адміністративно-правового регулювання повноважень військово-цивільних адміністрацій.

Виклад основного матеріалу. Призначення військово-цивільних адміністрацій, як визначено у ст. 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації», полягає у забезпеченні дії Конституції та законів України, забезпеченні безпеки і нормалізації життєдіяльності населення, правопорядку, участі у протидії актам збройної агресії, диверсійним проявам і терористичним актам, недопущення гуманітарної катастрофи в районі відсічі збройної агресії Російської Федерації [1]. Зазначена специфіка цього державного органу обумовлює особливу увагу до такого елемента його адміністративно-правового статусу, як повноваження.

У загальному розумінні повноваження – це право, надане певній особі для здійснення певних дій [2, с. 684]. У теорії адміністративного права існують широкі тлумачення цього терміну. Так, наприклад, на думку І.П. Голосниченка та Д.І. Голосниченка, повноваження – це «система прав та обов'язків, набутих у легітимний спосіб державою, місцевим самоврядуванням, державними органами і органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, іншими суб'єктами правовідносин з метою забезпечення можливостей, потреб та інтересів людини і громадянина, окремих соціальних груп та суспільства в цілому» [3]. З таким поглядом вчених ми цілком погоджуємось.

Повноваження досліджуваного державного органу (які викладено у ст.ст. 4, 5 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації»), на наш погляд, можливо класифікувати, зокрема, за критерієм сфер діяльності, а саме:

1) *повноваження у сфері планування і соціально-економічного розвитку:*

- підготовка та затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування, заслуховування звітів про їх виконання;

- залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності до участі у комплексному соціально-економічному розвитку сіл, селищ, міст, координації цієї роботи на відповідній території та інше (п. п. 1–4 ч. 1 ст. 4; п. 2 ч. 3 ст. 4);

2) *повноваження у сфері бюджету та фінансів:*

- складання та затвердження районних, обласних бюджетів, внесення змін до них, затвердження звітів про їх виконання; розподілу переданих з державного бюджету коштів у вигляді дотацій, субвенцій відповідно між районними бюджетами, місцевими бюджетами міст обласного значення, сіл, селищ, міст районного значення;

- встановлення ставок місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України, якщо відсутне

рішення відповідної ради з цих питань та інше (п. п. 5–9, 11 ч. 1 ст. 4; п. п. 3, 15 ч. 3 ст. 4);

3) *повноваження у сфері управління майном:*

- здійснення управління об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, що перебувають в управлінні районних і обласних рад (крім вирішення питань відчуження, у тому числі шляхом приватизації таких об'єктів); призначення і звільнення їх керівників;

- надання згоди на передачу об'єктів з державної власності у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст та прийняття рішень про придбання об'єктів державної власності та інше (п. п. 12, 39 ч. 1 ст. 4; п. п. 4, 5, 13 ч. 3 ст. 4);

4) *повноваження у сфері містобудування, житлово-комунального господарства, торгівлі, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку і телекомунікацій:*

- управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню;

- організації благоустрою населених пунктів; здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян;

- організації контролю за роботою підприємств телекомунікацій, використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для проведення роз'яснювальної роботи серед населення, особового складу військових формувань і правоохоронних органів та інше (п. п. 10, 13, 14, 16, 35, 42–48 ч. 1 ст. 4; п. 8 ч. 3 ст. 4; п. п. 5, 6 ст. 5);

5) *повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту та соціального захисту населення:*

- управління закладами освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, оздоровчими закладами, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення;

- організація у разі потреби нормованого забезпечення населення питною водою, продуктами харчування, предметами першої необхідності, ліками та інше. (п. п. 15, 17, 36 ч. 1 ст. 4; п. 10 ч. 3 ст. 4; ч. 4 ст. 4; п. 10 ст. 5);

6) *повноваження у сфері регулювання земельних відносин, охорони довкілля та пам'яток історії або культури:*

- вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин (крім вирішення питань відчуження з комунальної власності земельних ділянок та надання таких земельних ділянок в оренду на строк понад один рік);

- прийняття рішень про організацію території і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів про оголошення природних та інших об'єктів, що мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, е пам'ятками історії або культури, які охороняються законом та інше (п. п. 27–29 ч. 1 ст. 4; п. п. 6, 7, 9 ч. 3 ст. 4);

7) *повноваження в сфері оборони, національної безпеки та цивільного захисту:*

- організації та участі у здійсненні заходів, пов'язаних із мобілізаційною підготовкою та цивільним захистом;

- вирішення відповідно до законодавства питань, пов'язаних із наданням військовим частинам, установам, навчальним закладам ЗСУ службових приміщень і жилої площі, інших об'єктів, а також комунально-побутових послуг; здійснення контролю за їх використанням, наданням послуг;

– встановлення порядку використання сховищ, споруд та інших об'єктів для захисту населення, а також для задоволення потреб безпеки та інше (п. п. 18–26, 37, 40 ч. 1 ст. 4; п. 11 ч. 3 ст. 4; п. п. 8, 9 ст. 5);

8) *повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян:*

– сприяння діяльності органів суду, прокуратури, юстиції, служби безпеки, Національної поліції, адвокатури, Національного антикорупційного бюро України і Державної кримінально-виконавчої служби України;

– скасування актів виконавчих органів відповідної ради, які не відповідають Конституції, законам України, іншим актам законодавства, рішенням відповідної ради, прийнятим у межах її повноважень;

– вилучення у громадян на зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів, холодної зброї, а в підприємствах, установах і організаціях також навчальної та бойової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, сильнодіючих хімічних та отруйних речовин та інше. (п. п. 30–33, 41 ч. 1 ст. 4; п. п. 12, 14 ч. 3 ст. 4; п. п. 1–4, 7 ст. 5);

9) *повноваження щодо вирішення організаційно-представницьких питань та питань у сфері адміністративно-територіального устрою:*

– внесення пропозиції з питань зміни адміністративно-територіального устрою в порядку, визначеному законом;

– прийняття відповідно до законодавства рішень щодо організації проведення в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці виборів органів державної влади, місцевого самоврядування та сільського, селищного, міського голови та інше (п. 34, 38 ч. 1 ст. 4; п. п. 1, 16, 17 ч. 3 ст. 4).

Згідно ст. 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації», ці державні органи здійснюють на відповідній території повноваження районних, обласних рад, державних адміністрацій та інші повноваження, визначені цим Законом 1. Щодо останніх, необхідно зазначити, що до них відносяться норми, які містяться у ст. 5 цього Закону. Саме вони є виключенням, порівняно із повноваженнями органів місцевих рад та державних адміністрацій, що діють згідно норм, передбачених Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4] та «Про місцеві державні адміністрації» [5]. Ці виключні повноваження (наприклад, право порушувати у порядку, визначеному Конституцією і законами України, питання про заборону діяльності політичних партій, громадських об'єднань; встановлювати обмеження щодо перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без визначених документів (п. п. 1, 4 ст. 5 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації») тощо) зумовлені специфікою цього державного органу, особливими умовами його організації та діяльності.

Стосовно ж загальних норм (з урахуванням положень ст. 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації»), можна припустити, що вони є спільними для військово-цивільних адміністрацій з відповідними повноваженнями місцевих, районних, обласних рад або державних адміністрацій. Проте їх порівняльний аналіз свідчить про наявність деяких прогалин і суперечностей.

Так, наприклад, Закон України «Про військово-цивільні адміністрації» не містить жодної норми, яка регламентує повноваження військово-цивільних адміністрацій у галузі зовнішньоекономічної діяльності (на відміну від Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (ст. 26) та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 35)). У той же час, як свідчать дані Департаменту інвестиційно-інноваційного розвитку і зовнішніх відносин Донецької обласної військово-цивільної адміністрації, зовнішньоторговельний оборот товарів Донецької області, наприклад, за 2017 рік, склав 6 466,6 млн доларів США (збільшився порівняно з 2016 роком на 42,4%)

і мав позитивне сальдо 2 398,9 млн доларів США, у тому числі експорт – 4 432,8 млн доларів США, імпорт – 2 033,8 млн доларів США [6]. Це також стосується таких сфер як: зайнятість населення (ст. 24 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»), реєстрація місця проживання фізичних осіб та відзначення державними нагородами України (ст. ст. 37–1, 39 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Повертаючись до визначення терміну «повноваження», наданого І.П. Голосніченком та Д.І. Голосніченком, звернемо увагу на таку ознаку, як «легітимний спосіб» їх набуття. Вчені пояснюють, що «загальним правилом визнання легітимності повноважень за органом законодавчої або виконавчої влади, чи посадовою особою є те, що вони набувають повноважень на основі дотримання всіх вимог законодавства і діють у спосіб визначений в ньому» 7, с. 95. Тобто, повноваження повинні бути визначені у належному нормативному акті для їх легітимізації і легітимності діяльності відповідного державного органу.

А.А. Грінь, досліджуючи проблеми, пов'язані із дискрецією як особливим елементом повноважень органів виконавчої влади, підкреслює, «що в адміністративній сфері повинен застосовуватися дозвільний порядок та визначення виключної компетенції адміністрації, а застосування принципу «дозволено тільки те, що прямо передбачено законом», створює виключно законну основу для адміністративного розсуду та, отже, правомірність реалізації дискреційних повноважень» 8, с. 99. Водночас він посилається на думку С.С. Алексєєва щодо того, що чим більше свободи у виборі варіантів рішень, тим нижче рівень законності та правопорядку, і навпаки [9, с. 66–67].

Отже відсутність чітко викладеної норми у правовому акті створює відповідну прогалину у законодавстві і стає підґрунтям для можливих зловживань, ігнорувань виконання покладених функцій з боку посадових осіб, і загалом – є проявом правового нігілізму. Як справедливо зазначають І.М. Шопіна і О.А. Гушин, розвиток будь-якої сфери правового регулювання значною мірою обумовлений впливом двох факторів, а саме: перший – пов'язаний з наявністю правничих наукових шкіл, діяльність яких включає напрацювання й удосконалення термінологічного апарату, вироблення концепцій та принципів правового регулювання, диференціацію видів суспільних відносин, пошук прогалин та суперечностей у нормативно-правових актах і розробку пропозицій щодо їх усунення, другий – обумовлений якістю підготовки персоналу для певної сфери діяльності, відповідністю чинних освітніх програм актуальному рівню розвитку цієї діяльності, постійним удосконаленням навчально-методичного забезпечення з метою врахування в ньому не тільки наявних, а й перспективних напрямів правового регулювання суспільних відносин. Обидва фактори тісно пов'язані між собою, оскільки правничі наукові школи, як правило, виникають у вищих навчальних закладах, які готують кадри для певної сфери правозастосовної діяльності, і здійснюють свій вплив не тільки на формування цілісної особистості професіонала, здатного до саморозвитку, а й на якість нормотворчої роботи за певним напрямом. На жаль, багаторічне знецінювання військового права у системі підготовки військових кадрів у вищих військових навчальних закладах призвело як до занепаду наукових шкіл у вказаній галузі, так і до погіршення якості нормотворчої роботи [10, с. 145–147].

Безумовно, неодноразово згадана, ст. 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» містить наступні положення: «військово-цивільні адміністрації району, області <...> здійснюють на відповідній території повноваження районних, обласних рад, державних адміністрацій <...>»; «<...> повноваження сільських, селищних, міських рад, районних у містах рад, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад та голів...» [1].

Проте аналіз відповідних законодавчих актів свідчить про тотожність майже усіх положень ст. 4 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» з відповідними нормами Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Так, наприклад, норма п. 2 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» ідентична положенню, викладеному у п. 2 ч. 1 ст. 27 «Про місцеве самоврядування в Україні» («забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів»); норма п. 16 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» – норми п. 5 ст. 30 «Про місцеве самоврядування в Україні» (забезпечення соціально-культурних закладів, які перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, а також забезпечення населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями; вирішення питань водопостачання, відведення та очищення стічних вод; здійснення контролю за якістю питної води) [1; 4] та інше.

Тобто, з одного боку, є загальне посилання на законодавчий акт, що регламентує діяльність «сільських, селищних, міських рад, районних у містах рад, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад та голів», а з іншого – дублювання його норм.

Щоб прояснити таке становище, необхідно звернутись до етапів розвитку законодавства про військово-цивільні адміністрації.

Так, у першій редакції Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» від 03.02.2015 р. вищезазначені положення щодо здійснення військово-цивільними адміністраціями повноважень місцевих рад та державних адміністрацій були відсутні. Водночас норми, які регламентують повноваження військово-цивільних адміністрацій (ст. ст. 4, 5) практично не зазнали змін порівняно з чинною редакцією. Законом України від 17.07.2015 № 650-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо упорядкування діяльності військово-цивільних адміністрацій» статтю 1 Закону України «Про військово-цивільні

адміністрації» було зокрема доповнено положеннями про повноваження вказаних органів (цитовані нами вище) [11]. Таким чином, правові прогалини, що мали місце стосовно повноважень військово-цивільних адміністрацій були нібито усунені. Водночас, замість викладення положень, передбачених ст. 4 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації», у формі бланкетних норм (з відсиланням до відповідних статей Законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні») або взагалі виключення спільних норм із цього законодавчого акту, законодавець виклав їх у попередній редакції. Таке нагромадження норм у законодавчому акті значно ускладнює його розуміння і сприяє неоднозначному тлумаченню.

Висновки. На підставі аналізу адміністративно-правового регулювання функціонування військово-цивільних адміністрацій можна зробити висновок, що їх повноваження охоплюють наступні сфери: планування і соціально-економічного розвитку; бюджету та фінансів; управління майном; містобудування, житлово-комунального господарства, торгівлі, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку і телекомунікацій; освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту та соціального захисту населення; регулювання земельних відносин, охорони довкілля та пам'яток історії або культури; сфері оборони, національної безпеки та цивільного захисту; забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; вирішення організаційно-представницьких питань та питань у сфері адміністративно-територіального устрою. Одночасно їх закріплення у Законі України «Про військово-цивільні адміністрації» суперечить правилам нормотворчої техніки, відповідно до яких закон має бути викладений у доступній формі, а його положення мають трактуватись однозначно, що дозволить запобігти їх довільному тлумаченню. На нашу думку, вказана проблема потребує подальших наукових досліджень з метою створення логічної та несуперечливої системи повноважень військово-цивільних адміністрацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015 р. № 13. Ст. 87.
2. Словник української мови: в 11-ти т. АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні / ред. А.В. Лагута, К.В. Ленець. Київ: Наукова думка, 1975. Т. 6: П. 832 с.
3. Голосніченко І.П., Голосніченко Д.І. Теорія повноважень, їх легітимність та врахування потреб і інтересів при встановленні на законодавчому рівні. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць. № 1 (9). URL: http://afgp.kpi.ua/sites/default/files/11%20-%201_9_%20-%202025.pdf.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20. Ст. 190.
6. Стан зовнішньоекономічної діяльності Донецької області за 2017 рік. URL: <http://dn.gov.ua/stan-zovnishnoekonomichnoyi-diyalnosti-donetskoyi-oblasti-za-2017-roku/>.
7. Голосніченко Д.І. Набуття повноважень органами законодавчої та виконавчої влади. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2014. Вип. 1 (21). С. 92–95.
8. Грін А.А. Дискреція як особливий елемент повноважень органів виконавчої влади. Часопис Київського університету права. 2014. № 3. С. 97–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_3_24.
9. Алексеев С.С. Право и перестройка. Вопросы, раздумья, прогнозы. Москва: Юрид. лит. 1987. 174 с.
10. Шопіна І.М., Гушин О.О. Актуальні проблеми сучасного стану розвитку воєнного (військового) права як науки і навчальної дисципліни. Форум права. 2017. № 2. С. 144–148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_2_24.
11. Про внесення змін до деяких законів України щодо упорядкування діяльності військово-цивільних адміністрацій: Закон України від 17.07.2015 № 650-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 382.